

L I G J
Nr.9547, datë 1.6.2006

**PËR RATIFIKIMIN E KONVENTËS NR.168 TË ORGANIZATËS NDËRKOMBËTARE
TË PUNËS “PËR NXITJEN E PUNËSIMIT DHE MBROJTJEN NGA PAPUNËSIA,
1988”**

Në mbështetje të neneve 78, 83 pika 1 dhe 121 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

K U V E N D I
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I:

Neni 1

Ratifikohet Konventa nr.168 e Organizatës Ndërkombëtare të Punës “Për nxitjen e punësimit dhe mbrojtjen nga papunësia, 1988”.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**Shpallur me dekretin nr.4927, datë 16.6.2006 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Alfred Moisiu**

**KONVENTA PËR NXITJEN E PUNËSIMIT DHE MBROJTJEN
NGA PAPUNËSIA (NR.168)**

Konferenca e Përgjithshme e Organizatës Ndërkombëtare të Punës,
e thirrur në Gjenevë nga Organi Drejtues i Zyrës Ndërkombëtare të Punës në sesionin e shtatëdhjetë e pestë, më 1 qershor 1988;

duke theksuar rëndësinë e punës dhe punësimit produktiv në çdo lloj shoqërie jo vetëm për arsye të burimeve që krijojnë për komunitetin, por edhe për shkak të të ardhurave që u sjellin punëtorëve rolin shoqëror që kanë dhe ndjenjën e vetëvlerësimit që punëtorët përfitojnë prej tyre;

duke pasur parasysh standardet ndërkombëtare ekzistuese në fushën e punësimit dhe mbrojtjes nga papunësia (Konventa dhe rekomandimi për kushtet e papunësisë.1934. Rekomandimi (për personat e rinj) të papunë. 1935. Rekomandimi për sigurimin e të ardhurave.1944. Konventa (për standardet minimale) të sigurimeve shoqërore.1952. Konventa dhe rekomandimi për politikën e punësimit. 1964. Konventa dhe Rekomandimi për Zhvillimin e Burimeve Njerëzore.1975. Konventa dhe rekomandimi për administrimin e punës. 1978 dhe rekomandimi (për kushtet shtesë të politikës së punësimit).1984;

duke marrë në konsideratë papunësinë dhe nënpunësimin në rritje që ka prekur vende të ndryshme anembanë botës në të gjitha fazat e zhvillimit dhe në veçanti problemet e të rinjve, shumë prej të cilëve kërkojnë punë për herë të parë;

duke marrë parasysh që prej miratimit të instrumenteve ndërkombëtare lidhur me mbrojtjen prej papunësisë e përmendur më sipër, kanë ndodhur zhvillime të rëndësishme në legjislacionin dhe praktikën e shumë anëtarëve duke mundur rishikimin e standardeve ekzistuese, veçanërisht Konventën për kushtet e papunësisë.1934 dhe miratimin e standardeve

ndërkombëtare lidhur me nxitjen e punësimit të plotë, prodhues dhe të zgjedhur lirisht, me të tëra mjetet e përshtatshme duke përfshirë sigurimet shoqërore;

duke vënë re që kushtet që kanë të bëjnë me përfitimin nga papunësia në Konventën (për standardet minimale) të sigurimeve shoqërore 1952 diktojnë një nivel mbrojtjeje që është tejkaluar nga shumica e skemave kompensuese ekzistuese në vendet e industrializuara dhe ndryshe nga standardet lidhore të përfitimeve të tjera nuk janë ndjekur nga standarde më të larta, por që ende mund të përbëjnë një qëllim për vendet në zhvillim që janë në gjendje të ngrenë një skemë kompensimi;

duke konsideruar se politikat që çojnë në një rritje ekonomike të qëndrueshme të mbështetur, dhe në përgjigje fleksibël kundrejt ndryshimeve, si dhe në krijimin dhe nxitjen e të gjitha formave të punësimit produktiv dhe të vetëzgjedhur, duke përfshirë ndërmarrje të vogla, kooperativa, vetëpunësime dhe iniciativa për punësim edhe nëpërmjet rishpërndarjes së burimeve të kushtuara paraprakisht në financimin e aktiviteteve tërësisht me orientim asistece kundrejt aktiviteteve që nxisin punësimin, veçanërisht me drejtim pushimesh, trajnime dhe rehabilitime, ofrojnë mbrojtjen më të mirë kundër efekteve të dëmshme të punësimit të pavullnetshëm, por që punësimi i pavullnetshëm prapëseprapë ekziston dhe që kështu është e rëndësishme të sigurohet që sistemet e sigurisë shoqërore do të ofrojnë asistencë punësimi dhe mbështetje ekonomike për ata që janë punësuar jovullnetarisht;

duke pasur vendosur mbi miratimin e disa propozimeve lidhur me nxitjen e punësimit dhe sigurisë shoqërore, e cila është pika e katërt në axhendën e sesionit që ka për qëllim të rishikojë Konventën e kushteve të papunësimit,

miraton sot më 21 qershor 1988, Konventën pasuese, e cila mund të citohet si Konventa e Nxitjes së Punësimit dhe Mbrojtjes kundër Papunësisë, 1988.

I.DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Në këtë Konventë:

- a) termi “legjislacion” përfshin të gjitha rregullat e sigurisë, si dhe ligje dhe rregullore;
- b) termi “rekomanduar” do të thotë e vendosur nga ose në bazë të legjislacionit kombëtar.

Neni 2

Çdo anëtar do të marrë hapat e duhur për të koordinuar sistemet e mbrojtjes kundër papunësisë dhe politikës së punësimit. Për këtë qëllim, do të kërkojë të sigurojë që sistemi i tij i mbrojtjes kundër papunësisë, dhe veçanërisht metodat që ofrojnë përfitim nga papunësia, kontribuojnë në nxitjen e punësisë së plotë produktive dhe të zgjedhur lirshëm, dhe janë asish që nuk frenojnë punësuesit të ofrojnë dhe punëtorët të kërkojnë punësim produktiv.

Neni 3

Dispozitat e kësaj Konvente do të zbatohen duke u konsultuar dhe duke bashkëbiseduar me organizatat e punësuesve dhe punëtorëve në përputhje me praktikën kombëtare.

Neni 4

1. Çdo anëtar që ratifikon këtë Konventë nëpërmjet një deklarate që shoqëron ratifikimin e tij, mund të përjashtojë kushtet e pjesës VIII prej detyrimeve të pranuar nga ratifikimet.

2. Çdo anëtar që ka bërë një deklaratë sipas paragrafit 1 më sipër mund ta tërheqë atë në

çdo kohë me një deklaratë ndjekëse.

Neni 5

1. Çdo anëtar mund të përfitojë, nëpërmjet një deklarate që shoqëron ratifikimin prej jo më shumë se dy përjashtime të përkohshme të dhëna në nenin 10, paragrafi 4, nenin 11 paragrafi 3, nenin 15 paragrafi 2, nenin 18 paragrafi 2, nenin 19 paragrafi 4, nenin 23 paragrafi 2, neni 24 paragrafi 2 dhe nenin 25 paragrafi 2. Një deklaratë e tillë do të paraqesë arsyet që përligjin këto përjashtime.

2. Megjithë kushtet e paragrafit 1 më sipër një anëtar, kur është i përligjur nga hapësira e mbrojtjes të sistemit shoqëror të sigurimeve, mund të përfitojë nëpërmjet një deklarate që shoqëron ratifikimin e saj prej përjashtimeve të përkohshme të paraqitura në nenin 10 paragrafi 4, nenin 11 paragrafi 3, nenin 15 paragrafi 2, nenin 18 paragrafi 2, nenin 19 paragrafi 4, nenin 23 paragrafi 2, nenin 24 paragrafi 2 dhe nenin 25 paragrafi 2. Një deklaratë e tillë do të paraqesë arsyet që përligjin këto përjashtime.

3. Çdo anëtar që ka bërë një deklaratë sipas paragrafit 1 ose paragrafit 2 do të përfshijë në raportet e tij për aplikim në këtë Konventë të paraqitura nën nenin 22 të Kushtetutës së Organizatës Ndërkombëtare të Punës, një deklaratë në lidhje me çdo përjashtim që ai përfiton:

- a) se arsyeja për një gjë të tillë qëndron; ose
- b) ai braktis të drejtën të përfitojë nga përjashtimi në fjalë që prej një date të dhënë.

4. Çdo anëtar që ka bërë një deklaratë sipas paragrafit 1 ose paragrafit 2 sipas kushteve të kësaj deklarate dhe siç lejojnë rrethanat:

- a) do të mbulojë rastin e papunësisë të pjesshëm;
- b) do të shtojë numrin e personave të mbrojtur;
- c) do të shtojë sasinë e përfitimeve;
- d) do të pakësojë gjatësinë e periudhës së pritjes;
- e) do të shtojë gjatësinë e pagimit të përfitimeve;
- f) do të përshtasë skema sigurimesh shoqërore zyrtare për rrethanat profesionale të punëtorëve me kohë të pjesshme;
- g) do të përpiket të sigurojë dhënien e kujdesit mjekësor personave që marrin përfitim papunësie dhe personave në ngarkim;
- h) do të përpiken të garantojnë që periudhat gjatë të cilave përfitime të tilla paguhen do të llogariten për fitimin e së drejtës së përfitimeve të sigurimeve shoqërore dhe kur është e mundur për llogaritjen e paaftësisë moshës së pleqërisë dhe përfitimit të të ardhurave familjare të të pasjetuarit.

Neni 6

1. Çdo anëtar do të sigurojë barazi trajtimi për të gjithë personat e mbrojtur pa diskriminim në bazë race, seksi, besimi, opinionit politik, prejardhjeje kombëtare, shtetësie, origjine etnike ose sociale, paaftësisë ose moshës.

2. Kushtet e paragrafit 1 nuk do të pengojnë miratimin e masave të veçanta që përligjen nga rrethanat e grupeve të identifikuar në skemat e përmendura në nenin 12, paragrafi 2 ose janë të planifikuara të përmbushin nevojat specifike të kategorive të personave që kanë probleme të veçanta në tregun e punës, në grupe të veçanta të mosfavorizuarish ose konkluzione midis shtetesh për marrëveshje dypalëshe ose shumëpalëshe që lidhen me përfitimet e papunësisë në bazë të reciprocitetit.

II. NXITJA E PUNËSIMIT PRODUKTIV

Neni 7

Çdo anëtar do të deklarojë si një përparësi objektive një politikë që synon të nxisë punësim të plotë produktiv e të zgjedhur lirshëm me të gjitha mënyrat duke përfshirë sigurimet shoqërore. Këto mënyra duhet të përfshijnë *inter alia* (ndërmjet të tjerash) shërbime punësimi, trajnime profesionale dhe orientime profesionale.

Neni 8

1. Çdo anëtar do të përpiqet të ngrejë duke u bazuar në ligjin dhe praktikën kombëtare programe të veçanta për të nxitur mundësitë punësimi shtesë dhe asistencë punësimi dhe të nxisë punësimin e vetëzgjedhur dhe produktiv për kategoritë e identifikuar të personave të pafavorizuar që kanë ose që prirën të kenë vështirësi në gjetjen e një pune të përhershme, si gratë, punëtorët e rinj, personat e paaftësuar, punëtorët e vjetër, të papunësuarit me kohë të zgjatur, punëtorët emigrantë që gjenden në vend në mënyrë të ligjshme dhe punonjësit e dëmtuar nga ndryshimi strukturor.

2. Çdo anëtar do të specifikojë në raportet e tij sipas nenit 22 të Kushtetutës së Organizatës Ndërkombëtare të Punës kategoritë e personave për të cilët ai ndërmerr të nxisë programet e punës.

3. Çdo anëtar do të përpiqet të zgjerojë nxitjen e punësimit prodhues në mënyrë të vazhdueshme për një numër më të madh kategorish sesa numri i mbuluar fillimisht.

Neni 9

Masat e shqyrtuara në këtë pjesë do të trajtohen nën dritën e Konventës dhe Rekomandimit të Zhvillimit të Burimeve Njerëzore 1975 dhe të Rekomandimit (të Kushteve Plotësuese) të Politikës së Punësimit, 1984.

III. RASTET E MBULUARA

Neni 10

1. Rastet që mbulon do të përfshijnë nënkushte të rekomanduara, papunësimin e plotë të përcaktuar si humbje e të ardhurave për shkak të pamundësisë për të siguruar punësim të përshtatshëm që përmenden në nenin 21, paragrafi 2 në rastin e një personi të aftë për punë, të punësueshëm dhe që aktualisht kërkon punë.

2. Çdo anëtar do të përpiqet të zgjerojë mbrojtjen e Konventës nën kushtet e rekomanduara në rastet pasuese:

a) humbje e të ardhurave për shkak të papunësimi të pjesshëm të përcaktuar si ulje e përkohshme në orët e paracaktuara ose normale;

b) pezullim dhe ulje të të ardhurave për shkak të një ulje të përkohshme të punës pa ndonjë thyerje në marrëdhëniet e punësimit për arsye veçanërisht ekonomike, teknologjike, strukturore ose të një natyre të ngjashme.

3. Çdo anëtar do të përpiqet në mënyrë të mëtejshme t'u ofrojë pagimin e përfitimeve punëtorëve që aktualisht janë duke kërkuar punë të plotë. Shuma e përfitimeve dhe fitimeve prej punës së pjesshme mund të jenë asish që të ruajnë shtysat për të zënë një punë të plotë.

4. Aty ku një deklaratë e bërë në bazë të nenit 5 hyn në fuqi, zbatimi i paragrafëve 2 dhe 3 më sipër mund të shtyhet.

IV. PERSONAT E MBROJTUR

Neni 11

1. Personat e mbrojtur do të përbëjnë klasa të rekomanduara të punësuarish që përbëjnë jo më pak se 85 për qind të të gjithë të punësuarve duke përfshirë të punësuarit publikë dhe ndihmësat.

2. Megjithë kushtet e paragrafit 1 më sipër, të punësuarit publikë, punësimi i të cilëve gjer në moshën e pensionit garantohej nga ligji ose rregullimet kombëtare, mund të përjashtohen nga mbrojtja.

3. Aty ku deklarata e bërë në bazë të nenit 5 është në fuqi, personat e mbrojtur do të përfshijnë:

a) klasa të paracaktuara të punësuarish që përbëjnë jo më pak se 50 për qind të të gjithë të punësuarve; ose

b) ku është e përligjur në mënyrë specifike nga niveli i zhvillimit, klasa të paracaktuara të punësuarish që përbëjnë jo më pak se 50 për qind të të gjithë të punësuarve në ambientet industriale ku punojnë 20 persona ose më shumë.

V. METODAT E MBROJTJES

Neni 12

1. Vetëm përveç rasteve kur thuhet ndryshe në këtë Konventë, çdo anëtar mund të vendosë metodën ose metodat e mbrojtjes me të cilën zgjedh të vërë në zbatim kushtet e Konventës, si nëpërmjet një sistemi kontribues ose jo ose nëpërmjet një kombinimi i të dyve.

2. Prapëseprapë, nëse legjislacioni i një anëtari mbron të gjithë banorët, burimet e të cilëve gjatë një rasti nuk tejkalojnë kufijtë e paracaktuar, mbrojtja e dhënë mund të jetë e kufizuar duke pasur parasysh burimet e familjes së tij ose të saj, në përputhje me kushtet e nenit 16.

VI. NDIHMA E DHËNË

Neni 13

Ndihmat e dhëna në formën e pagesave periodike ndaj të papunësuarit mund të lidhen me metodat e mbrojtjes.

Neni 14

Në rastet e papunësisë së plotë dhe pezullimit të të ardhurave për shkak të një pezullimi të përkohshëm të punës pa ndonjë thyerje në marrëdhënien e punës kur ky rast mbulohet, përfitimet do të ofrohen në formën e pagesave periodike, të llogaritura si më poshtë:

a) kur këto ndihma bazohen në kontributet ose duke marrë parasysh të ardhurat e tanishme ose të mëparshme të personit të mbrojtur, ato do të caktohen në jo më pak se 50 për qind të të ardhurave të mëparshme, duke lejuar të caktohet një maksimum për shumën e përfitimit ose për të ardhurat që do të llogariten e që mund të krahasohet për shembull me rrogën e një punëtori të kualifikuar krahu ose me rrogën mesatare të punëtorëve në zonën në fjalë;

b) kur ndihma të tilla nuk bazohen në kontributet e të ardhurave të mëparshme ato do të fiksohen në jo më pak se 50 për qind të rrogës zyrtare minimale ose të rrogës së një punëtori të zakonshëm ose në një nivel që ofron të domosdoshmet minimale për shpeizat bazike të jetesës, ciladoqoftë më e larta.

2. Aty ku një deklaratë e bërë në bazë të nenit 5 është në fuqi, shuma e përfitimit do të

jetë:

- a) jo më pak se 45 për qind e të ardhrave të mëparshme; ose
- b) jo më pak se 45 për qind të rrogës minimale zyrtare ose e pagës së një punëtori të zakonshëm, por jo më pak sesa niveli që ofron minimumin e domosdoshëm për shpezat bazike të jetesës.

3. Nëse është e pranueshme përqindjet e specifikuar në paragrafin 1 dhe 2 mund të nxirren duke krahasuar pagesat periodike neto pas taksës dhe kontributeve me të ardhurat neto pas taksës dhe kontributeve.

Neni 15

1. Në rastet e papunësisë së plotë dhe ndërprerjes së të ardhurave për shkak të një pezullimi të përkohshëm të punësimit pa u shkëputur nga marrëdhëniet e punës, kur ky kontingjent mbulohet, përfitimet do të sigurohen në formën e pagesave periodike të llogaritura si më poshtë:

a) Kur këto përfitime janë bazuar mbi kontributet e ose për llogari të personit të mbrojtur ose në fitime të mëparshme, ato do të caktohen jo më pak se 50% të fitimeve të mëparshme, duke lejuar caktimin e maksimumit të shumës së përfitimit ose për fitimet që do të merren parasysh, të cilat mund të kenë të bëjnë, për shembull me pagën e një punëtori krahu të kualifikuar ose pagën mesatare të punëtorëve në rajonin në fjalë.

b) Kur përfitime të tilla nuk janë të bazuara në kontributet ose fitimet e mëparshme, ato do të caktohen jo më pak se 50 për qind të pagës minimale të parashikuar me ligj ose të rrogës së një punëtori të zakonshëm, ose në nivelin, i cili siguron minimumin e domosdoshëm për shpenzimet themelore të jetesës, cilado qoftë më e larta.

2. Kur një deklaratë e bërë në bazë të nenit 5 është në fuqi, shuma e përfitimeve do të jetë:

- a) jo më pak se 45% e fitimeve të mëparshme; ose
- b) jo më pak se 45% e pagës minimale të caktuar me ligj ose e pagës së një punëtori të zakonshëm, por jo më pak se një nivel i cili siguron minimumin e domosdoshëm për shpenzimet themelore të jetesës.

3. Kur gjykohet e përshtatshme, përqindjet e specifikuar në paragrafët 1 dhe 2 mund të përftohen duke krahasuar pagesën periodike neto pas taksës dhe kontributeve me fitimet neto pas taksës dhe kontributeve.

Neni 16

Megjithë kushtet e nenit 15, ndihma e dhënë përtej periudhës fillestare të specifikuar në nenin 19, paragrafi 2(a), si dhe ndihma e paguar nga një anëtar në përputhje me nenin 12, paragrafi 2, mund të fiksohen pasi të llogariten burimet e tjera përtej një kufiri të përcaktuar në dispozicion të përfituesit dhe të familjes së tij, në përputhje me një shkallë të përcaktuar. Sidoqoftë, kjo ndihmë në kombinim me çdo lloj ndihme që mund t'u lidhet, do t'u garantojë atyre kushte jetese të shëndetshme dhe të arsyeshme në përputhje me standardet kombëtare.

Neni 17

1. Aty ku legjislacioni i një anëtari e kushtëzon të drejtën e ndihmës së papunësisë nga përfundimi i një periudhe kualifikimi, kjo periudhë nuk do të tejkalojë masën që gjykohet se do të pengojë abuzimin.

2. Çdo anëtar do të përpiqet të përshtasë periudhën kualifikuese me rrethanat e punës së punëtorëve sezonalë.

Neni 18

1. Nëse legjislacioni i një anëtari mundëson që pagesa e ndihmës në rastet e punësimit të plotë do të fillojë vetëm pas përfundimit të një periudhe pritëse, atëherë kjo periudhë nuk do të kalojë 7 ditë.

2. Kur një deklaratë e bërë në bazë të nenit 5 është në fuqi, gjatësia e periudhës pritëse nuk do të kalojë 10 ditë.

3. Në rastin e punëtorit sezonal periudha pritëse e përcaktuar në paragrafin 1 më sipër, mund të përshtatet sipas rrethanave të punës.

Neni 19

1. Përkrahja e ofruar në rastet e papunësisë së plotë dhe pezullimi i të ardhurave për shkak të një pezullimi të përkohshëm të punës pa thyerje në marrëdhënien e punësimit, do të paguhet gjatë gjithë këtyre rasteve.

2. Prapëseprapë në rastin e papunësisë së plotë:

a) vazhdimësia fillestare e pagesës së përfitimit të ofruar në nenin 15 mund të kufizohet në 26 javë në çdo periudhë papunësie ose në 39 javë për çdo periudhë 24 muajshe;

b) në rastin që papunësia vazhdon përtej kësaj periudhe fillestare të ndihmës, vazhdimësia e pagesës së ndihmës që mund të llogaritet nën dritën e burimeve të përfituesit dhe të familjes së tij ose të saj në përputhje me nenin 16 mund të kufizohet në një periudhë të përcaktuar.

3. Nëse legjislacioni i një anëtari mundëson që vazhdimësia e pagesës së ndihmës e ligjruar në nenin 15 do të ndryshojë me gjatësinë e periudhës kualifikuese, atëherë vazhdimësia mesatare e caktuar për pagesën e ndihmës do të jetë të paktën 26 javë.

4. Aty ku deklaratë e bërë në bazë të nenit 5 është në fuqi, vazhdimësia e pagesës së ndihmës mund të kufizohet gjer në 13 javë, gjer më 12 muaj ose në një mesatare prej 13 javësh, nëse legjislacioni ofron që vazhdimësia e pagesës do të variojë me gjatësinë e periudhës kualifikuese.

5. Në rastet e shqyrtuara në paragrafin 2(b) më sipër çdo anëtar do të përpiqet t'u garantojë asistencën e duhur shtesë personave përkatës me qëllim që t'i lejojë të gjejnë punë produktive dhe të vetëzgjedhur duke shfrytëzuar veçanërisht masat e specifikuar në pjesën 2.

6. Vazhdimësia e pagesës së ndihmës kundrejt punëtorëve sezonalë mund të përshtatet me rrethanat e tyre të punës pa paragjykim të dispozitave të paragrafit 2(b) më sipër.

Neni 20

Përfitimi që i është lidhur një personi të mbrojtur në rastet e papunësisë së plotë ose të pjesshme ose pezullim të të ardhurave për shkak të një pezullimi të punës pa ndonjë thyerje në marrëdhëniet e punës mund të refuzohet të tërhiqet, të pezullohet ose të zvogëlohet gjer në masën e përcaktuar:

a) përsa personi përkatës mungon nga territori i anëtarit;

b) kur është vendosur nga autoriteti kompetent që personi përkatës ka kontribuar me qëllim që largimin e tij a të saj;

c) kur është vendosur nga autoriteti kompetent që personi përkatës është larguar nga puna me dëshirën e tij pa arsye të drejtë;

d) gjatë periudhës së një mosmarrëveshjeje pune kur personi përkatës ka lënë punën për të marrë pjesë në një mosmarrëveshjeje pune ose kur ai pengohet të punojë si rezultat direkt i një ndalimi pune për shkak të kësaj grindjeje pune;

e) kur personi përkatës është përpjekur të përfitojë ose ka përfituar ndihmë me mashtrim;

f) kur personi përkatës pa arsye të drejtë nuk ka dashur të përdorë lehtësirat e ofruara për gjetje pune orientime profesionale, trajnime, ritrajnime ose zhvendosje në një punë të përshtatshme;

g) përsa personi përkatës është duke marrë një tjetër ndihmë-përkrahje të ligjëruar në legjislacionin e anëtarit përkatës përveç një ndihme familjare me kusht që pjesa e ndihmës që është pezulluar nuk tejkalon atë ndihmë tjetër.

Neni 21

1. Ndihma që i është lidhur një personi në rastin e papunësisë së plotë mund të refuzohet, të tërhiqet, të pezullohet ose të zvogëlohet gjer në masën e përcaktuar kur personi përkatës refuzon të pranojë punësim.

2. Në vlerësimin e përshtatshmërisë së punës parasysh do të merren veçanërisht nënkushte të paracaktuara dhe me masën e duhur, mosha e personit të papunësuar, gjatësia e shërbimit në profesionin e mëparshëm, përvoja e fituar, gjatësia e periudhës së papunësisë, situata e tregut të punës, ndikimi i punës në fjalë në gjendjen e tyre personale dhe familjare dhe nëse puna është e pazësë si rezultat i padrejtë i një ndalimi pune për shkak të një grindjeje pune në vazhdim.

Neni 22

Kur personat e mbrojtur kanë marrë drejtpërdrejt nga punësuesi i tyre ose nga ndonjë burim tjetër sipas ligjit kombëtar ose rregulloreve ose marrëveshjeve të përbashkëta, shpërblim për ndërpreje nga puna, qëllimi kryesor i së cilës është të kontribuojë për t'i kompensuar për humbjen e të ardhurave që gjatë papunësisë.

a) ndihma e papunësisë që u lidhet personave përkatës mund të pezullohet për një periudhë që korrespondon me atë gjatë së cilës shpërblimi i ndërprerjes kompenson humbjen e të ardhurave; ose

b) shpërblimi i ndërprerjes mund të zvogëlohet me një shumë që korrespondon me vlerën e konvertuar në shumë totale të ndihmës së papunësisë që i është lidhur për një periudhë që korrespondon me atë gjatë së cilës shpërblimi i ndërprerjes kompenson për humbjen e të ardhurave ashtu siç mund të vendosë çdo anëtar.

Neni 23

1. Çdo anëtar, legjislacioni i të cilit ofron të drejtën e kujdesit shëndetësor dhe e bën atë përdrejt ose ndërsjelltas të varur nga aktiviteti profesional do të përpiqet t'u sigurojë, sipas kushteve të përcaktuara, personve që marrin përfitim papunësie dhe personave në ngarkim.

2. Aty ku deklarata e bërë në bazë të nenit 5 është në fuqi, zbatimi i paragrafit 1 më sipër mund të shtyhet.

Neni 24

1. Çdo anëtar do të përpiqet t'u garantojë personave që marrin përfitim papunësie sipas kushteve të përcaktuara që periudhat gjatë të cilave ndihmat paguhet të merren në konsideratë:

a) për fitimin e së drejtës aty ku është e pranueshme llogaritjen e paaftësisë pleqërisë dhe përfitimit të pasjetuarit dhe

b) për fitimin e së drejtës së kujdesit mjekësor dhe sëmundjeve, ndihmës familjare dhe të amësisë pas mbarimit të papunësisë, kur legjislacioni i anëtarit përkatës ligjëron ndihma të tilla dhe i bën ato drejtpërdrejt ose ndërsjelltas të varura nga aktiviteti profesional.

3. Aty ku një deklaratë e bërë në bazë të nenit 5 është në fuqi, zbatim i paragrafit 1 më

sipër mund të shtyhet.

Neni 25

1. Çdo anëtar do të marrë masa që skemat zyrtare të sigurimeve shoqërore që bazohen në aktivitetin profesional t'u përshtaten rrethanave profesionale të punëtorëve me kohë të plotë, në rast se orët e tyre të punës ose fitimet nuk konsiderohen sipas kushteve të përcaktuara të papërfillshme.

2. Aty ku një deklaratë e bërë në bazë të nenit 5 është në fuqi, zbatimi i paragrafit 1 më sipër mund të shtyhet.

VII. KUSHTE TË VEÇANTA PËR APLIKANTË TË RINJ PËR PUNËSIM

Neni 26

1. Anëtarët do të kenë parasysh faktin që ka shumë kategori njerëzish që kërkojnë punë që ose s'kanë qenë kurrë ose kanë pushtuar së qeni të njohur si të papunësuar ose s'kanë qenë kurrë ose kanë pushtuar së qeni mbuluar nga skemat për mbrojtjen e të papunëve. Si rrjedhojë, të paktën tre nga dhjetë kategoritë ndjekëse të personave që kërkojnë punë do të marrin ndihmë sociale në përputhje me kushtet dhe termat e përcaktuara:

- a) persona të rinj që kanë kompletuar kualifikimin e tyre profesional;
- b) persona të rinj që kanë kompletuar studimet;
- c) persona të rinj që kanë kompletuar shërbimin e detyruar ushtarak;
- d) persona pas një periudhe që ia kanë dedikuar rritjes së një fëmije ose përkujdesjes ndaj dikujt që është i sëmurë, i paaftë ose i thyer në moshë;
- e) persona, bashkëshorti i të cilëve ka vdekur në raste kur nuk u është lidhur ndihma e të mbijetuarit;
- f) persona të divorcuar ose të ndarë;
- g) të burgosur të liruar;
- h) madhorë duke përfshirë edhe personat e paaftë që kanë kompletuar një periudhë trajnimit;
- i) punëtorë emigrantë të sapokthyer në atdhe, përveç rasteve kur kanë fituar të drejta nën legjislacionin e vendit ku kanë punuar për herë të fundit;
- j) persona ish-të vetëpunësuar.

2. Çdo anëtar do të specifikojë në raportet e tij sipas nenit 22 të Kushtetutës së Organizatës Ndërkombëtare të Punës kategoritë e personave të radhitur në paragrafin 1 më sipër, të cilët ai ndërmerr të mbrojë.

3. Çdo anëtar do të përpiket të shtrijë mbrojtjen në mënyrë të vazhdueshme në një numër më të madh kategorish sesa numri që mbronin në fillim.

VIII. GARANCI LIGJORE ADMINISTRATIVE DHE FINANCIARE

Neni 27

1. Në rast të një refuzimi tërheqjeje, pezullimi apo zvogëlimi të ndihmës ose të një konflikti lidhur me shumën, pretenduesit do të kenë të drejtën t'i paraqesin organit administrues të skemës së ndihmës një ankesë dhe paskëtaj t'i apelojnë një organi të pavarur. Ata do të informohen me shkrim për procedurat e disponueshme, të cilat do të jenë të thjeshta dhe të shpejta.

2. Procedura e apelit do të mundësojë pretenduesin në përputhje me ligjin dhe praktikën kombëtare të përfaqësohet ose të ndihmohet nga një person i kualifikuar i zgjedhur nga

pretenduesi ose nga një delegat i një organizate përfaqësuese punëtorësh ose nga një delegat i një organizate përfaqësuese personash të mbrojtur.

Neni 28

Çdo anëtar do të marrë përgjegjësi të përgjithshme për administrimin e shëndoshë të institucioneve dhe të shërbimeve të besuara nga aplikimi për në Konventë.

Neni 29

1. Kur administrimi i besohet një departamenti qeveritar përgjegjës në Parlament, përfaqësuesit e personave të mbrojtur dhe të punëdhënësve do të asociohen në administrim me një kapacitet këshillimor sipas kushteve të përcaktuara.

2. Kur administrimi nuk i besohet një departamenti qeveritar përgjegjës në Parlament:

a) përfaqësuesit e personave të mbrojtur do të marrin pjesë në administrim ose do të asociohen në një cilësi këshillimore sipas kushteve të përcaktuara;

b) ligjet ose rregullimet kombëtare mund gjithashtu të ligjërojnë pjesëmarrjen e përfaqësuesve të autoriteteve publike;

c) ligjet dhe rregulloret mund të parashikojnë më tej pjesëmarrjen e përfaqësuesve të autoriteteve publike.

Neni 30

Në rastet kur subvencionet jepen nga shteti ose sistemi i shërbimit të sigurisë në mënyrë që të ruhet punësimi. Anëtarët do të marrin masat e duhura për t'u siguruar që pagesat shpenzohen vetëm për qëllimin e parashikuar dhe që të parandalojnë mashtrimin ose abuzimin nga ata që marrin pagesa të tilla.

IX. DISPOZITA FINALE

Neni 31

Kjo Konventë rishikon Konventën e Dispozitave të Papunësisë.1934
Nenet 32-39 kushte standarde finale²

DISPOZITA STANDARDE FINALE

1. Ratifikimet

Ratifikimet zyrtare të kësaj Konvente do t'i komunikohen Drejtorit të Përgjithshëm të Zyrës së Punës për Regjistrim

2. Hyrja në fuqi

1. Kjo Konventë do të ketë fuqi vetëm mbi ata anëtarë të Organizatës Ndërkombëtare të Punës, ratifikimet e të cilëve janë regjistruar nga Drejtori i Përgjithshëm.

2. Kjo do të hyjë në fuqi 12 muaj pas datës kur ratifikimi i dy anëtarëve është regjistruar nga Drejtori i Përgjithshëm.

3. Paskëtaj kjo Konventë do të hyjë në fuqi për çdo anëtar, 12 muaj pas datës që është regjistruar ratifikimi.

3. Denoncimi

1. Një anëtar që ka ratifikuar këtë Konventë mund ta denoncojë atë kur kanë mbaruar dhjetë vjet që prej datës kur Konventa ka hyrë në fuqi për herë të parë me një dokument drejtuar Drejtorit të Përgjithshëm të Zyrës Ndërkombëtare të Punës për Regjistrim.

Denoncime të tilla nuk do të hyjnë në fuqi para një viti që prej datës së regjistrimit të tyre.

2. Çdo anëtar që ka ratifikuar Konventën dhe brenda vitit që pason skadimin e periudhës dhjetëvjeçare të përmendur në paragrafin paraardhës nuk ushtron të drejtën e denoncimit që i jepet nga ky nen, do të jetë i lidhur edhe për dhjetë vjet të tjerë dhe paskëtaj mund ta denoncojë këtë Konventë në mbarimin e çdo periudhe prej dhjetë vjetësh nën kushtet e dhëna në këtë nen.

4. Njoftim i ratifikimit të anëtarëve

1. Drejtori i Përgjithshëm i Zyrës Ndërkombëtare të Punës do të njoftojë të gjithë anëtarët e Organizatës Ndërkombëtare të Punës për regjistrimin e të gjitha ratifikimeve dhe denoncimeve që i janë komunikuar nga anëtarët e organizatës.

2. Gjatë vënies në dijeni të anëtarëve të organizatës për regjistrimin e ratifikimit të dytë që i është komunikuar, Drejtori i Përgjithshëm do t'u tërheqë vëmendjen anëtarëve të organizatës për datën që Konventa do të hyjë në fuqi.

5. Komunikim me Kombet e Bashkuara

Drejtori i Përgjithshëm i Zyrës Ndërkombëtare të Punës do t'i komunikojë Sekretarit të Përgjithshëm të Kombeve të bashkuara të regjistrimit në përputhje me nenin 102 të Kartës së Kombeve të Bashkuara një raport të hollësishëm për të gjitha ratifikimet dhe aktet e denoncimit të regjistruara nga ai në përputhje me klauzolat e neneve përkatëse.

iii) Shqyrtimi i rishikimit

Në raste që mund ta quajë të arsyeshme organi qeverisës i zyrës ndërkombëtare të punës do t'i paraqesë konferencës së përgjithshme një raport mbi mbarëvajtjen e kësaj Konvente dhe do të shqyrtojë vullnetin e vendosjes në axhendën e konferencës të çështjes së rishikimit tërësor ose të pjesshëm.

Vini re: Në konventat me numrat 1-98 kjo dispozitë luante rolin e raporteve të organit qeverisës më çdo dhjetë vjet pas hyrjes në fuqi. Ajo u zëvendësua në këto konventa me tekstin e tanishëm sipas kushteve të konventës së rishikimit të neneve finale. 1961 (nr.116).

7. Efekti i konventës rishikuese

1. Nëse konferenca do të miratonte një konventë të re që do ta rishikonte këtë Konventë tërësisht ose pjesërisht, atëherë vetëm përveç rasteve kur Konventa e re e parashikon ndryshe:

a) ratifikimi nga një anëtar i Konventës së re rishikuar do të sjellë *ipso jure* denoncimin e menjëhershëm të kësaj Konvente, pavarësisht dispozitave të nenit 3 më sipër, asaj se kur dhe kur konventa rishikuese e re duhet të ketë hyrë në forcë;

b) që prej datës kur konventa e re rishikuese do të hyjë në fuqi kjo Konventë do të pushojë së qeni e hapur për ratifikimet e anëtarëve.

2. Kjo Konventë sidoqoftë do të qëndrojë në fuqi me formën dhe përmbajtjen aktuale për ata anëtarë që e kanë ratifikuar, por s'kanë ratifikuar Konventën rishikuese.

Vini re: Kjo dispozitë nuk shfaqet në konventat nr.1-26. Konventat nr.27-33 nuk përmbajnë fjalët "atëherë" vetëm përveç rasteve kur Konventa e re e parashikon ndryshe.

8. Tekstet e besueshme

Versionet në anglisht dhe frëngjisht të teksteve të kësaj Konvente janë njësoj të besueshme.

Vini re: Në konventat nr.1-67 kjo klauzolë lexon "tekstet angleze dhe franceze do të jenë autentike".